

Politisk påvirkning gjennom mediene – og direkte

LÆRERSJEF: Leder i Utdanningsforbundet, Steffen Handal, er rystet over de nye tallene. Foto: Odin Jæger

Nye tall ryster lærer-sjefen: 15 prosent uten lærerutdanning

To hovedveier i politisk påvirkningsarbeid

- **Direkte** – gjennom direkte møter med administrasjonen, partier og enkeltpolitikere.
- **Indirekte**, gjennom særlig mediene eller andre måter velgerne kan engasjeres/opprøres/ beveges på

I dag skal jeg gjennomgå:

- **Indirekte påvirkning via mediene:**
  - Tips og triks om hvordan vi får saker på i mediene
- Tips og triks om hvordan vi bør framstå i mediene
- Hvordan lage gode budskap og tenke målgrupper
- Hva gjør vi når mediene kontakter oss – kanskje med saker vi ikke så gjerne vil snakke om?
- **Helt grunnleggende: Ingen forlanger at dere er utlærte og gode på dette.**

Hvem er jeg?

- Inntil i sommer kommunikasjonssjef i Utdanningsforbundet.
- Bakgrunn fra kommunikasjonsbyrå som «manager»
- Lang bakgrunn fra pressen som journalist, avdelingsleder og redaktør – også som politisk journalist/leder (Arbeiderbladet, Avisen Nordland, VG, Dagbladet, Dagsavisen og Bonnier-magasiner)

Helt grunnleggende om omdømmebygging

- Synes vi ikke, så fins vi ikke.
- Kommunikasjonens oppgave: Å bidra til at vi får gjennomslag for politikken vår, slik at vi ikke bare HAR, men FÅR rett. God kommunikasjon flytter makt.
- Og ikke glem: Et godt omdømme er ikke et mål i seg selv, men et middel for å nå målene våre. Som for eksempel når vi streiker. Da bør det svi mest mulig for motparten vår.

70 prosent støttet skolelærerstreiken vår. Bidro i stor grad til resultatet i årets oppgjør.

Massiv støtte i denne streiken også

Og Utdanningsforbundet syns

- Ifølge medieovervåkingsbyrået Retriever ble Utdanningsforbundet omtalt i 11371 mediesaker i 2022. Dette er på alle nivåer.
- Leder Steffen Handal er sitert/har medvirket i 2560 av dem.

Synlighet i mediene er viktig – men hvordan?

- Hvordan skal vi være synlige og oppfattes for å få det omdømmet og den makten vi ønsker?
- Krav fra mange lærere på sosiale medier: Vær mer fagforening. Mindre profesjonsorganisasjon. Vis mer sinne. Sett ned foten!
- Men er veien fram til høyere lønn, økt status og mindre innblanding i klasserommet så enkel at det holder å bruke utestemmen? Utdanningsforbundet har hatt en annen strategi.

Viktig å ha i bakhodet når man velger budskap:

- Folk flest er ikke opptatt av lærerne. Yrkesgruppen (særlig i skolen) har ord på seg for å sutre litt, det kjente vi på under streiken.
- Men alle er opptatt av kunnskapssamfunnets fremtid – og lærerne som et MIDDEL til å lykkes. Husk covidpandemien - og KrFs valg da de gikk inn i regjering.
- Savnetlærer-kampanjen og tariffretorikken fokus på lærermangelen og hva den betyr for ELEVENE tok utgangspunkt i denne erkjennelsen. Supertrang kommuneøkonomi, ingen vil «kaste» penger etter lærerne om de ikke må.
- Også vår strategi i «Tid for de minste». BARNA subjekt i setningen.

Husk å etablere problemet før løsningene lanseres – lett å glemme. Her fra savnetlærerkampanjen.

Fortsatt etablering av problemet og sammenhengen.

Din Side

BilTeknologiØkonomiHus og hjemReise og fritidVideoSnarveier

Sist oppdatert tirsdag 15. februar 2022 - 14:24

ANNONSE

Lærere tjener mindre enn alle andre med like lang utdanning

Er dette grunnen til lærerkrisen?

[Les mer](#)

– Mange vil kunne få vesentlige økninger i formuen sin, og ende opp med høyere formuesskatt med dette forslaget, sier Per-Ole Hegdahl, advokat og

Her ble vi tydeligere – men fortsatt sammenhengen. Ikke «fordi vi fortjener det»

16400 lærere er
savnet fra skolen.

Les mer

Etter seks år som lønnstapere
kan det fort bli mange flere.

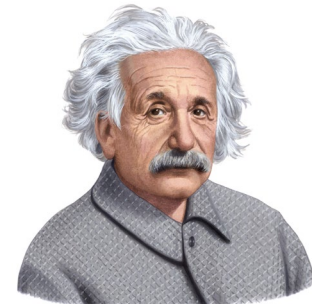
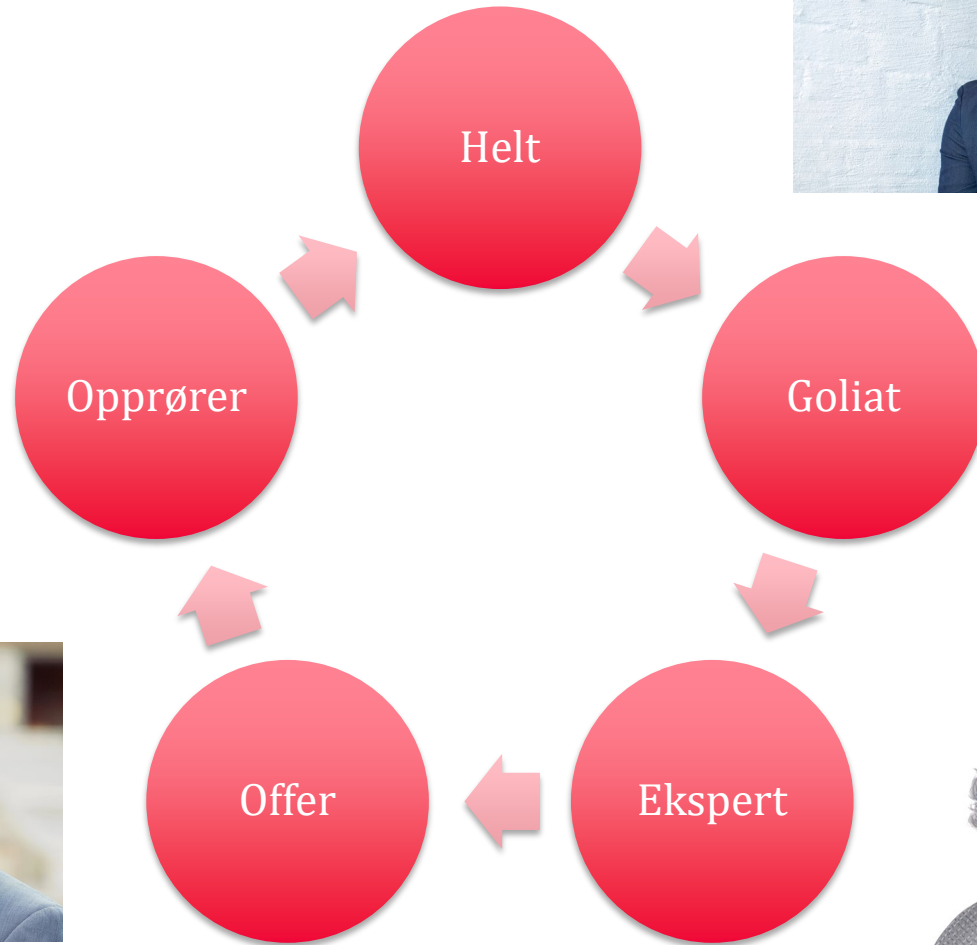
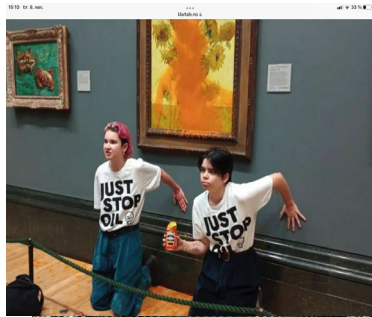
Les mer

Teksttr
animer
teksttri

Finn vår rolle i samfunnsdebatten

Hvilken rolle vil vi ha i offentligheten?

- Det finnes flere roller i det offentlige rom som er viktige for kommunikasjonen vår. Hva blir vi oppfattet som når vi uttaler oss?
  - Goliat, den store, sterke (eks. staten, KS – men kan også være oss i konflikter med elevene, for eks mobbing). Den må for all del unngås.
  - Rebellen, gir friheter og kan gi makt (klimaaksjonister).
  - Helterollen, vanskelig – må ikke overkommunisere unike kvaliteter heller.
  - Offerrollen, fristende, men stakkarslig. Unngå den. Sutring bygger ikke status.
  - Analytikeren/kommentatoren – attraktiv, gir autoritet.

Målet vårt: Eksperten i midten

- Vi skal være "overdommere" i utdanningsdebatten. De andre skal bruke våre argumenter og budskap. La lærere være lærere, for eks.
- Hvis Vi har høy troverdighet i utdanningsdebatten SVIR det å være uenig med oss. Da er vi farlige.
- Og hvem har vel høyere troverdighet enn førstelinja? Lærerne i skolene og barnehagene som vet hvor skoen trykker, som kjenner hverdagen.

Vår strategi – ekspertene i midten

- UDFs strategi er å vise fram profesjonsorganisasjonen med fokus på barns og unges beste. Vi ønsker å ta rollen som «eksperten i midten», som overdommeren i utdanningsdiskusjonene. Den gir autoritet og makt.

Hva gjør «eksperten i midten»?

- Viser at UDF/lærerne/vi er en drivkraft for kvalitet i skolen og barnehagen.
- Er bevisste bruk av ord og begreper – setter barn og elever som subjekt i setningen.
- Går ikke i fella og ender i den «klassiske» fagforeningsrollen, som gir liten innflytelse. Oppfattes vi som en organisasjon for lærernes særinteresser er vi helt ufarlige for motparten (e). Ikke glem; samfunnet sparer penger når vi streiker.

VI STREIKER FOR TIDEN

For den fleksible arbeids-
tiden vi trenger for våre
elevers beste

For oss som brenner for jobben vår er friheten til å disponere egen tid helt avgjørende. Hvordan kan lærerne skille mellom dag og kveld når arbeidsoppgavene våre ikke gjør det? Elever er ikke maskiner som kan skrus av og på. Skal vi være drømmelærerne som politikerne snakker så varmt om, trenger vi tillit og fleksibilitet – ikke detaljstyring. Og vi trenger mer tid til hver elev.

LA LÆRERNE VÆRE LÆRERE.

Den hårfine balansen....

...

Balansen

”

Bedre lønnsvilkår vil gagne elevene på sikt. Det er kanskje dårlig timing for streiken, men det vil det alltid være. Det viktigste er saken – at alle elever har lærerutdannede lærere. Derfor støtter vi lærerstreiken!

Aslak Berntsen Husby,
leder av Elevorganisasjonen

Lærerne
streiker

Vær ærlige: Streik for rene særinteresser

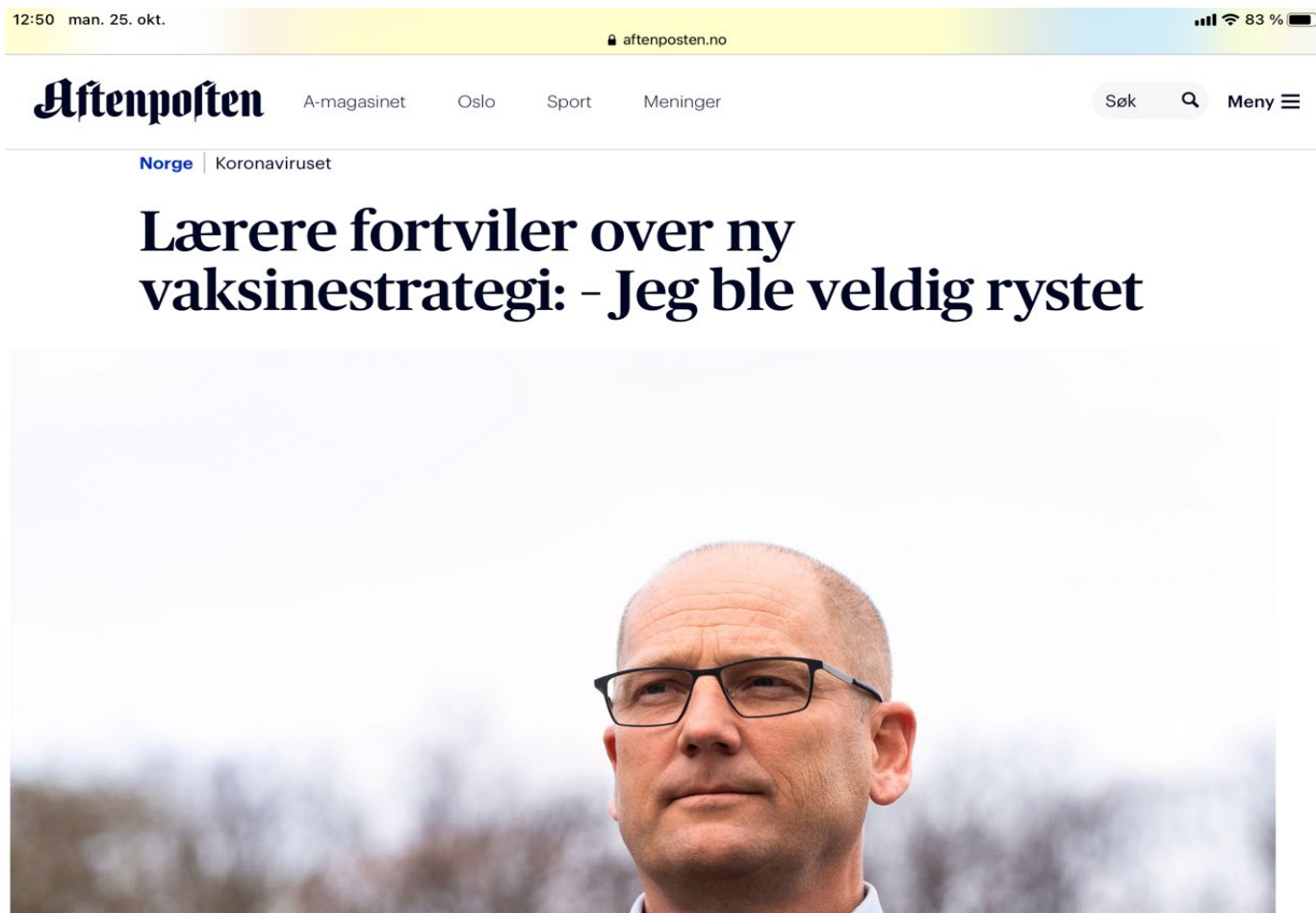
Utfordring:

- Profesjonsorganisasjonen gir makt og innflytelse. Men når vi streiker «hele tiden» blir vi selvsagt oppfattet som en «klassisk fagforening» i samfunnet.

Vær ærlige – lyv aldri!

- Tillit bygges i millimeter og rives i meter.
- Kan bli fatalt for oss å bli tatt i usannheter, derfor bor djevelen i detaljene når vi legger fram tall og fakta.

Dilemma: Hvor mye skal vi klage på egne vegne? For det må vi jo også gjøre – dere også.

MENINGER KORONA VAKSINE LÆRERE

Prioritering i vaksineøkø for ansatte i barnehage og skole

Eksperten i midten

- Framstår som tydelig partipolitisk uavhengig, roser og riser i alle retninger, søker allianser alle steder.
- Bygger troverdighet på at vi vet best om barnehagen og skolen basert på fakta, ikke ideologi
- Anerkjenner et godt forsøk. Lar ikke alltid det beste bli det godes fiende. Hvis politikerne aldri opplever at vi er fornøyde med det de gjør, ender de opp med å gjøre ingenting.
- Sier ikke bare nei, men forteller hva vi vil. Tilbyr alternativer og løsninger. Da blir vi mer interessante for beslutningstakerne. (derfor fikk vi lærernormen)

Og det virker! Fra Kristin Clemets blogg:

- Det er også påfallende hvordan pressen, også NRK, bruker bl.a. fagforeninger som eksperter i den offentlige debatt – og hvor liten refleksjon det er rundt konsekvensene av dette. Et eksempel: Lærerorganisasjonene, dvs. primært Utdanningsforbundet, er ekstremt godt organisert og synlig i samfunnsdebatten. Formelt representerer forbundet nesten samtlige lærere i landet, men vi vet at svært mange av dem i praksis ikke engasjerer seg. De som er aktive i lærernes fagforening, er derfor en svært tydelig stemme – og ære være dem for det. Foreldrene derimot, er ikke organisert – og elevene må sies å være svakt organisert på videregående og uorganisert på lavere trinn. Maktforholdet mellom disse tre «interessentene» i skole-Norge er derfor svært skjevt. Likevel brukes ledelsen i Utdanningsforbundet som en slags «fasit» i mange skolepolitiske debatter. Det samme kan sies om andre fagforeninger, som f.eks. politiets, som var meget sterkt til stede under ledelse av Arne Johannessen.

Positive budskap som bygger status

5. OKTOBER ER DEN INTERNASJONALE LÆRERDAGEN
 utdanningsforbundet.no

Om 22 år begynner Jonas å jobbe som kirurg ved ortopedisk avdeling.

Det er jo en del som skal på plass før den tid.

Og Jonas skal få god hjelp på veien – helt fra barnehagen til universitetet. Våre medlemmer vil være med og sørge for det. Vi mener at en god og inspirerende utdanning er helt grunnleggende for å forme nye generasjoner. Derfor brenner våre medlemmer for å være der de bidrar best – i lekserom og klasserom sammen med fremtidens leger, barneleger, revisorer og bakere.

En god lærer er en god start.

Det er mye som skal læres før skolen forlates...

Kunnskap kommer ikke av seg selv.

At barn og unge får en trygg og solid utdanning er helt avgjørende – både for å sikre dem en god oppvekst og for samfunnet vi lever i. Så er mer opptatt av dette enn oss. Vi er 153 000 lærere i barnehager, skoler og innen høyere utdanning som hver eneste dag formidler kunnskap, verdier og erfaringer videre til de unge; til de som skal bli morgendagens biologer, hjelpeleiere, snekkere og jurister. Vi har en givende jobb. Vi har en krevende jobb. Vi har en viktig jobb. Ja, vi har kort og godt en jobb som ikke kan gis til hvem som helst.

 UTDANNINGS
FORBUNDET

Trengsel på torget

Alt kan ikke være like viktig

- Det er trengsel på torget. I støybildet skal også vår sang høres. Men vi synger så mange sanger at ingen oppfatter melodien.
- Når alt blir viktig, blir ingenting viktig
- For hvert mål vi legger til reduseres sjansen for å oppnå de andre.
- Derfor prøver vi å prioritere og fokusere (strategisk plan)

Viktig med synlighet, men vil medlemmene på trykk?

- I en undersøkelse blant 300 skoleledere (2012) i grunnskolen svarer 56 % av rektorene at det i liten eller ingen grad er aksept for å uttale seg kritisk om skoleeiers utdanningspolitikk
- 64 prosent ville gjerne ha deltatt mer i den offentlige utdanningsdebatten.
- En undersøkelse blant 800 skoleledere (2015) viser samme tendens: 67 prosent mener det i mindre, liten eller ingen grad er aksept for å uttrykke seg kritisk offentlig.

Undersøkelse blant lærerne i skolen fra 2012 som understrekes av Fafo-undersøkelse seks år senere:

- Jeg kan delta i den offentlige utdanningsdebatten, også eksternt i mediene, uten å møte negative reaksjoner fra rektor eller lokale skolemyndigheter:

- 38 prosent helt eller delvis enige.
- 33 prosent usikre
- 29 prosent helt eller delvis uenige. Av disse ville 7 av 10 deltatt mer om de hadde følt seg trygge på at de lokale skolemyndighetene støttet åpenhet.

Profesjonsetisk plattform

- For barnehage og skole som samfunnsinstitusjoner: ....tar ansvar for å varsle når rammevilkår skaper faglig og etisk uforsvarlige tilstander
- Utfordring om barn og elever kan identifiseres.
- Utfordring med barnehager, som ofte konkurrerer om barna – da kan lokallaget ta saken og være stemmen.

Men alt behøver ikke være kritisk.....

- Klokke å kvittere ut seiere/ prioriteringer til skole og barnehage/ satsinger – inviter lokalpressen, gi også ros!
- Best case: Vis hva dere gjør – for eksempel bruk av KI i praksis.
- Barnehagedagen gir mange oppslag
- Barnehage med flere lærere enn snittet; se på oss, hva vi får til?
- Vi ansetter bare kvalifiserte – også vikarer
- Hos oss får elevene alltid.... Etc.

Hvordan tenker journalistene?

Har vi en sak?

KVISA

- K – nyhetssaken bør helst ha en **konflikt**.
- V – den bør være **Vesentlig**, enten for svært mange, eller for samfunnet.
- I – står for **identifikasjon**. Kan leserne identifisere seg med temaet, kjenne seg igjen? Har det relevans?
- S – ingen medier klarer å motstå en **sensasjon**. WOW-faktoren kan aldri undervurderes.
- A – **Aktualitet**. Eller timing. «Knaggen» som saken henges på.

Konflikt

Vesentlig

Identifikasjon

Sensasjon

STOR ELEVGRUPPE: Lærerne Marian Kleiven og Guri Alstad sammen med 5. klasse ved Stridsklev skole. Seks timer i uka må de 38 elevene klare seg med en av lærerne. Foto: Lars Ravn

38 elever deler på én lærer

Flere timer i uka må de 38 elevene i 5. klasse ved Stridsklev skole dele på én lærer.

Telemarksavisa 26.11.2010

Aktuell

Innlegg fra dere kommer på.

Kan dere kaste dere inn i debatten!

- Innlegg og kronikker blir lest i lokalavisen. Et godt innlegg blir også ofte løftet fram til en sak av redaksjonen. Kan dere skrive sammen med andre aktører?
- Ta ev tak i sentrale saker, det legges ut flere daglig på utdanningsforbundet.no – og lag en lokal vri der dere selv er avsendere.
- Og alltid; vær ikke bare mot noe, men for noe annet også!

Viktig om innlegg

- Start alltid med tittelen
- Gjør leseren nysgjerrig
- Det viktigste først (↔ akademisk art.)
  - Konklusjonen først, premissene etterpå
- Ha ett hovedpoeng
- Unngå stammespråk og forkortelser
- Det ligger en utfyllende gjennomgang sist i PPen.

Lokalt, lokalt, lokalt

LOKALAVISENS KONSEPT: DET LILLE I DET STORE, OG
DET STORE I DET LILLE.

- Blir stadig mer lokale. Lager lokale vrier på nasjonale saker (Kongen kjørte gjennom Bærum)
- Liker konflikter, men vil også ha de koselige, feel-good-historiene og være et reelt alternativ til de harde riksmediene.
- Har ekstra svakhet for barn (som alle aviser)

Lokalpatriotismen rår – også i mediene

- Mediene vil ha saker som gir lokal identitet.
- Saker som bygger stolthet i kommunen.
- Saker som forteller noe spesielt om folk i området.
- Saker som vises at folk i området deres er enestående på en eller annen måte.
- Saker som forteller at de er best – eller at noen (utenfra) mener at de er det.
- Eller saker som viser at de er verst (midt på treet =snork)
- Saker som sammenlikner nærliggende områder/kommuner – best/verst.

Mediene elsker «avsløringer»

- Liv og lære-saker er bankers (når politikerne bestemmer lekseløse skoler og samtidig varsler tillitsreform)
- Løftebryteri det samme – hjelp dem med å avsløre valgflesk.
- Nå: Budsjettkuttene rammer de såkalte sårbare elevene som hele samfunnet har ropt opp om gjennom covidårene og streiken.

Og de vil være eksklusive

- «Bare i VG»-bombe.
- Unngå pressekonferanser. Fellesnyheter en formiddag er historie for morgendagens medier. Dessuten: Dere mister kontrollen over saken/utspillet.

Det handler om timing

- Sak i dag, men ikke i morgen. Eller omvendt.
- Utnytt sesongene. Desember er tid for feel-good-stoff og "myke" oppslag. Romjula skriker etter saker. Påsken likeså. Sommertid er agurktid – klarer vi å utnytte dette?

Jakter på nyheter og konflikter

NYHETSSIDENE MÅ HA NYHETER.

Finn en "knagg" til saken, det lille ekstra som gjør den til en nyhet. Tema i tiden?

Gjør saken bredest mulig – jo flere den angår, jo mindre er nyhetskravet (og nåløyet).

Skap lokale nyheter av sentrale saker. Se nettsiden vår.

Avisene bruker gjerne konflikter som "nyhetsknagg" – dette kan utnyttes.

Det er lett å være mot noe. Vi bør etterstrebe å formidle løsningene også – det gir oss faglig autoritet og troverdighet.

Jobb godt med budskapet (ene)

Start med målgruppen: Du treffer ikke disse på samme måte som

du treffer disse herrene her...

Definer målgruppen din i den aktuelle saken

- Foreldre til barna/elevne – viktige allianser
- Folk flest (som er velgere og derfor viktige for politikerne)
- Politikere, både lokalt og i fylket – og administrasjonen
- Egne medlemmer – mediene er fortsatt viktigste kilde til informasjon for dem.

Kan ikke treffe alle med ett budskap. De ønsker seg ulikt av oss. Krever ulik tilnærming.

Hvordan skape gode budskap

- Tenk på dem du snakker til, hvem vil du nå? Hvordan ser verden ut i deres hoder? Hvordan fanger du deres oppmerksomhet? Skap gjenkjennelighet. Vær relevant for dem.
- Tenk alltid på etterlatt inntrykk: Hva vil du at målgruppen skal føle/mene etter at de har hørt/lest det du har sagt?
- Snakk kort. Ett (eller to hovedbudskap) – unngå saus.
- Ikke fortell alt. Velg bort – ellers velger journalisten for deg.

Snakk med hjertet – til hjertene

- Fakta forteller, historier selger. Emosjoner slår alltid rasjonalitet.
- Bruk eksempler, «historier fra virkeligheten» som treffer hjertet. Vær klasserom/barnehagenær. Vær «vi».
- Styr unna stammespråk. Mindrelønnsutvikling = snork

Kontakten med mediene

- Personlig kontakt – eksklusive utspill. Ring direkte til redaksjonen. Ha samtidig et kortfattet notat med de viktigste opplysningene og budskapene som du straks kan sende på mail.
- Kjenn saken godt. Vær kunnskapskilde. Send gjerne faktaark, her kan lokallaget helt sikkert hjelpe.

Når journalisten skal overtales

NÅR SAKER SKAL PRESENTERES FOR JOURNALISTER ER DET VIKTIG Å:

- Gå rett på sak, presenter konklusjonen først
- Unngå å overselge saken, la heller journalisten få trekke konklusjonen om dette er en sak
- Vis likevel engasjement. Følelser smitter. Og spissformuleringer frister!
- Vis konsekvensene, særlig for folk flest eller samfunnet. Kan du konkretisere problemstillingen for å tydeliggjøre konsekvensene? Husk KVISA...

Hjelp journalistene til å lage en god sak

- Med tall og konkrete eksempler, forskning etc. To av ti fungerer fortsatt. (nyhetsknagg)
- Med foto. Et godt bilde kan utgjøre forskjellen på en notis og en dobbeltside. En god fotoreportasje/film kan sørge for bred dekning på lokal- TV. Glem ikke radioen. Det er mange gode bilder i gode lyder.
- Hjelp med caser – ofte det beste fotoet. Smart å ha caseskoler/barnehager klare.
- Tenk barn: Vår unike kapital – stå foran skoler og barnehager når dere intervjues og avbildes. Kontor = fy fy!

Foreldrene en bra allianse

10 | Sør-Trøndelag | Lørdag 27. november 2010

nyheter

– Dersom Sodin må spare 1,6 millioner kroner, blir skolen en dårligere læringsarena for alle, sier FAU-leder Gjermund Bjørkøy.

Foreldre slår sparealarm

Foreldrenes Arbeidsutvalg (FAU) ved Sodin skole, uttrykker bekymring for at skolen må spare 1,6 millioner kroner neste år.

JOHN M. MYRØYVIG
john.myrøyvig@avisia.no 907 72 300

I et brev til ordfører og kommunestyre, kommer bekymringen til uttrykk. FAU mener det er

blyanter, og så videre, men det er begrenset hvor mye man kan spare på slike ting. Derfor vil en så kraftig innsparing ramme undervisningstimen, sier Gjermund Bjørkøy, leder i FAU ved Sodin.

Fleire gode tiltak

FAU roser samtidig skolen for at flere positive tiltak er iverksatt i år grunnet god økonomi.

– Dette har ført til at skolen har gitt delingstimer i matematikk, norsk og engelsk for de fleste årskullene fra mellomtrinnet til og med ungdomssko-

læringsarena for alle, sier FAU-leder Gjermund Bjørkøy.

– Det blir en kraftig nedskjæring når skolen må spare 1,6 millioner neste år. Delingstimer blir kuttet fordi det ikke er lærerressurser å sette inn for å få dette til. Vi er sikre på at dette vil føre til at skolen blir en dårligere læringsarena for alle elevene, ikke bare de som har problemer med å tilpasse seg skolehverdagen. Større elevgrupper fører til at det blir mindre tid til å ta seg av hver enkelt elev slik lærerne vil, sier FAU-lederen.

Alliansen med foreldrene

2

NYHETER

ØSTLANDETS BLAD ■ 1. DESEMBER 2010

Kjemper for millionene

IOBILISERER: KFAU-leder Alf Tore Meling var ikke fornøyd med svarene politikerne kom med under paneldebatten om grunnskole. Nå fortsetter han kampen for å få bakteført 9,5 millioner til skolene. Dette ble kuttet for et år siden.

BEGGE FOTOS: ARNUND LÅGBU

Foreldrene mobiliserer i kampen for millioner til skolen. Nå varsler KFAU-leder Alf Tore Meling Ski at de vil lete etter lovbrudd.

vi Klevstad
klevstad@ablad.no

3: Ingen av de ni partipolene var til stede under paneldebatten mandag kunne love 9,5 millioner ekstra på skolebudsjettet.

– I mangel av respons hos loipolitikkerne våre blir vi foreldre dessverre nødt til å fokusere på mulige lovbrudd i skolene, sier Alf Tore Meling. Han er leder for foreldrenes valg i kommunen (KFAU), der det er representanter fra alle skolene.

FAU vil lete etter lovbrudd i skolen

På grensen

Meling begrunner prosessen videre slik:

Rådmann Audun Fiskvik sa under debatten et han går inn med midler dersom lovbrudd kan påvises. Mens kommunalsjef oppvekst, Kjell Arne Ekeberg, uttalte at skolene drives på grensen av loven.

Alt Tore Meling jobber nå for å mobilisere 22 KFAU-representanter og 150 FAU-representanter frem mot budjettmøtet i Ski kommunestyre 15. desember.

Vil ramme uheldig

– Vi ser dessverre ingen annen løsning. Vårt krav står fast, og vi kommer til å legge ned utallige timer på å få tilbakeført de 9,5 millionene som ble kuttet for et år siden, sier Meling.

Fylkesmannen er alt kontaktet for å få utredet lovbrudd, og det blir vurdert å trekke inn egne, juridiske rådgivere.

KFAU-lederen gjør det klart at dette vil bli en synlig prosess. – Vi ser at dette dessverre vil ramme kommunen og skolene våre på en svært uheldig måte, og ser oss lei for det, avslutter Meling, som spredte denne informasjonen videre tirsdag.

Anbefaler samarbeid

– Hvorfor må KFAU se etter lovbrudd? Vi anbefaler å samarbeide med Utdanningsforbundet og skoleledelsen, sier Høyres gruppeleder Anne Kristine Eikebråten, som deltok under paneldebatten mandag. Hun råder også foreldrene

til å bygge på det gode arbeidet som blir gjort i Ski-skolene.

Eikebråten stiller også spørsmålene:

– Hvor er det lovbrudd og på hvilken måte?

Hun ønsker også forslag til hvor pengene skal tas fra til skole.

LOVLIG SKOLE: Rådmann Audun Fiskvik forsikret at skolene i Ski skal drives innenfor loven. Nå skal KFAU lete etter lovbrudd.

Kvitter ut støtte – gi ros når noe er bra!

 10 | ROMERIKES BLAD
ONSDAG 1. DESEMBER 2010

Skolen jubler over flere lærere

FOTO: LINDA INGER

UNDERVISER 30: Rektor ved Kjenn ungdomsskole Hanne Sand mener 30 elever per lærer er for mye. Nå håper hun at skolen får glede av de fire millioner kronene som er earmarkedt læreresthet i kommunen for neste år.

På Kjenn Ungdomsskole håper rektor at fem ekstra millioner kroner i neste års budsjett vil skape bedre lærere.

Linda Inger
linda.inger@rb.no 63 80 68 41

KJENN

Etter at budsjettet for neste år ble behandlet i kommunestyret forrige uke, er det skole- og oppvekstjenesten som kan juble høyt.

I tillegg til rådmannens budsjettforslag får skole- og opp-

vekstjenesten 5,3 millioner kroner ekstra. Av dette er fire millioner kroner earmarkedt økt lærertetthet.

– Dette er svært gledelig, sier rektor ved Kjenn skole Hanne Sand.

Selv om det ennå ikke er kjent hvordan disse pengene skal fordeles, håper vi det blir flere lærere her på Kjenn. I dag opererer vi med 30 elever per lærer. Før vi

mindre og undervisningen bedre, sier rektoren.

Høyt krav til evaluering Sand påpeker at dagens krav til dokumentasjon og evaluering gjør hverdagen for lærerne svært krevende med så mange elever.

– Elevene skal følges opp kontinuerlig, og vi skal i tillegg dokumentere at undervisning er gitt

undervisningen, understreker Sand.

Kjenn skole har i dag 550 elever og et driftsbudsjett på 21 millioner kroner.

Jeg skulle så gjerne hatt to lærere per klasse, men ser jo at dette er urealistisk i forhold til dagens budsjett. Likevel håper vi

nå de fire earmarkedte millionene vil bidra til å gjøre hverdagen litt enklere til neste år, forklarer Hanne Sand.

Sand legger til at regjeringen tidligere har lagt fortreng på tilskudd til barneklønn.

– Derfor håper jeg nå at de fire ungdomsskolene i kommunen ik-

ke glømskes når pengene fordeles, sier Sand.

Jobber med fordeling Skole- og oppvekstsjef i Lørenskog kommune Svein Ødegaard sier de nå jobber med å få til en riktig og fornuftig fordeling av midlene.

– Det er for tidlig å si noe om hvordan vi skal fordele disse pengene ennå. Vi skal nå legge fram et forslag om disponeringer i skole- og oppvekstvalget 13. desember. Her vil vi komme med anbefalinger i forhold til de vedtak som skal fattes, sier Ødegaard.

Han bekrefter at enkelte skoler har større behov for ekstra midler enn andre, og at behovet for støttelærere også er noe de må se på.

– Det er disse vurderingene vi nå jobber med, sier skole- og oppvekstsjefen.

Leder i Skole- og oppvekstutvalget Torunn Skothevik sier de nå skal fordele den ekstra potten etter behov. Utdanningsforbundet og FAU er nå inne i prosessen der de skal komme med anbefalinger til hvor pengene bør settes inn.

Skothevik innrømmer at det i perioder har vært tøft å lede utvalget.

– Budsjettene har vært svært

knappe. Jeg var redd for at vi var nødt til å stramme inn ytterligere neste år, og derfor er det svært gledelig at vi fikk disse millionene ekstra, sier Skothevik.

Han legger til at Arbeiderpartiet i dialog med egen regjering har foretatt grep som sikrer kommunen et handlingsrom på 45 millioner kroner bare på neste års budsjett.

– Ny skole skal bygges på Kjenn og Hammer, og snart skal vi i gang med ny skole på Ødegården. Vi er nå opptatt av å lykkes med best mulig resultater ut fra det budsjettet vi har til disposisjon, avslutter Skothevik.

Vis konsekvensene – denne treffer hjertet

8

TELEMARKSAVISA

FRIDAY 14. NOVEMBER 2014 17

38 elever på én lærer

PORSGRUNN: Flere timer i uka må de 38 elevene i 5. klasse ved Stridsklev skole dele på én lærer. - Budsjettrammene gjør at det må være slik, sier rektor Jørn O. Hansen.

LARS RAVN
lars.ravn@ta.no

I 2009 måtte 10 årverk kuttes i porsgrunnskolene. I år ble rundt åtte årverk fjernet og neste år må flere årverk bort på grunn av budsjettinnsparninger.

- Det er beinholdt for lærerne. De siste tre årene er tre stillinger forsvunnet ved skolen vår, sier Jørn O. Hansen, rektor ved Stridsklev skole.

Han regner med at nok en stilling forsvinner med kuttene i 2015.

- Det er viktig å få med at vi har det samme elevkallet som før kuttene, poengterer rektoren.

STOR ELEVERUPPE
På 3. etnet har de samlet 38 elever i én klasse – i det største underveistingsrommet på skolen.

5. klassingene har 20 timer undervisning i uka med to lærere, og seks timer med kun én lærer. På 4. og 7. etnet er det også grupper på 32-33 elever med én lærer til disposisjon.

- Budsjettrammene gjør at det må være slik. Vi har det ikke så lett at det er mulig å ha små elevgrupper hele tiden, sier rektor Hansen.

Han erkjenner at det er vanskelig å tilfredsstille kravet til tilpasset opplæring, med store grupper og begrensede læreresurser. Og at dette kan gå på bekostning av den enkelte elev.

I tillegg til budsjettkuttene, har det skjedd en økning i antall elever med behov om spesialundervisning.

- Det krever at vi må la læreresurser fra den vanlige undervisningen.

- Vi har noen utfordringer

PORSGRUNN: Christian Tynning Bjørns (Ap), utvalgleder for barn, unge og kultur, skal se på andre muligheter for innsparinger enn lønnskutt.

- Et flatt kutt for skolebudsjetten vil ramme på utøverpersonale. Det er en situasjon som vi ikke kommer unna. Men det er ingen motsetningssjøn i kuttene i lærerstillingene. Det finnes en annerstegning for hvor mye vi kan skjære ned i porsgrunnskolene, sier Christian Tynning Bjørns (Ap), utvalgleder for barn, unge og kultur.

Han viser til Kortsall hvor det ble brukt at det brukte 30 millioner kroner mer på skole i Porsgrunn, enn det utgjorde i sammenlignbare kommuner.

- Vi vil finne ut hva disse

STOR ELEVERUPPE: Lærerne Marian Klæiven og Guri Alstad sammen med 5. klasse ved Stridsklev skole. Seks timer i uka må de 38 elevene klare seg med én lærer.

FOTO: LARS RAVN

Men i høst har elevene i 5. klasse gjort det bra på de nasjonale prøvene i lesing og engelsk. Rektoren tror det blant annet henger sammen med det grunnlaget som legges de tre første årene på skolen.

PRESSEDE LÆRERE

- Vi setter inn mye ressurser på elevene i 5. klasse. Vi prioriterer dem spesielt, og resultatene viser seg. Elevene på 5. etnet har holdt et høyt nivå i alle de årene vi har hatt nasjonale prøver, forteller rektoren.

Han berømmet lærerne for gode resultater, men er samtidig bekymret for det store trykket som legges på de stadig færre lærerne ute i klasserommene.

- Lærerne er nøkkelaktøren. For uten motiverte og faglig dyktige lærere, får vi ikke gode resultater.

tater i skolen. Og når det gjelder lærerkutt, er det ikke godt å si hvor annerstegningen går - i forhold til kvalitet og lønnskutt krav til tilpasset opplæring og oppløsing.

ØKT VIKARBRUK

De siste årene har vikarbudet ved skolen økt, men ikke budsjettrammen.

- Det vi merker, er at vi er mer avhengig av å leie inn vikarer, siden vi er færre ansatte til å dekke opp internt. De økte vikarsjefene gjør at vi må omprioritere, og det går selvsagt på bekostning av noe annet, sier Hansen.

Lærervikarne har hatt en økning fra vikartjenesten til kommunen.

- All ære til dem som stiller opp, men generelt er jeg kritisk til

STILINGSKUTT: - De siste tre årene er tre stillinger forsvunnet ved skolen vår, sier Jørn O. Hansen, rektor ved Stridsklev skole. Han regner med at nok en stilling forsvinner med kuttene i 2015.

bruk av vikarer utenfor. Det er uoverensstemmelse. Så vi forsøker å ikke løse å hoppe inn i et fastlagt opplegg og få god kvalitet på vi kan.

- Umulig å gi tilpasset opplæring

PORSGRUNN: En lærer klarer ikke å gi tilpasset opplæring til 38 elever. Det er umulig, sier Geir Eversen, hovedtillitsvalgt i Utdanningsforbundet.

- Vi regner med at 15-20 årverk kutter i 2015. Det er forferdelig mye. Det betyr at i ferdighetslæreren forsvinner og at tilpasset opplæring lider, sier Geir Eversen, hovedtillitsvalgt i Utdanningsforbundet.

Eversen forteller om tilbakefallene for lærere, som går på at de stadig oftere må stå sammen med elevene. Tidligere skjedde dette bare i småklasser.

Vi jobber for å lage et utviklingsystem som fungerer opp dette. Det er for eksempel et avvik at en lærer ikke skal ha 38 elever. En lærer klarer ikke å gi tilpasset opplæring til 38 elever.

Det er uanlig, sier den hovedtillitsvalgte.

En arbeidsgruppe er satt ned for å se på hva slags tjeneste som

HODETILLITS- VALGT: Geir Eversen i Utdanningsforbundet.

ARKIVFOTO: LARS LØKKEBØ

er forvalgt. Hvordan man dekker opp ved vikarforfall, når sammen grupper når budsjettinnsparningene kutter, etc.

- Det finnes et slikt system for hel- og annerstegningen, og det må tas lang tid å gjøre det.

Det er mange lærere som står seg langt for å gi elevene god undervisning. Men jeg er bekymret for hvor lenge de orker å stå seg.

Han og Utdanningsforbundet mener at kuttene i Porsgrunn har

Når journalisten kontakter deg

SVAR ALDRI DIREKTE NÅR DU BLIR KONTAKTET AV JOURNALISTEN, MEN STILL SPØSMÅL:

- Hva vil journalisten vite? Hva vet journalisten?
- Be om tid til å sjekke fakta
- Be om å høre hvordan intervjuet skal foregå, det gjør deg tryggere
- Ring tilbake raskest mulig. Avtal gjennomlesing

Dere kontaktes sjelden på grunn av noe negativt for dere – tvert imot. Men om så er:

- Viktig regel: SI ALDRI bare «ingen kommentar».
- Si alltid noe – ellers har dere tapt. Forklar for eksempel HVORFOR dere kan si så lite.
- «Off the record» med journalister er for viderekommende - dessverre.

Ingen kommentar = har dummet meg ut og mye
å skjule....

Ikke døm alt nord og ned på ren refleks

- Blir dere kontaktet om et politisk utspill, for eksempel knyttet til lærerkompetanse, eller bemanning i barnehagen – prøv å finne NOE positivt å si om det.

Før intervjuet

- Tenk budskap med kolleger. Og tenk målgruppe.
- Formuler to hovedbudskap – aldri flere, gjerne bare ett.
- Planlegg hva du skal si i klare poenger. Ha svarene klare. Tenk deg fram til hvilke spørsmål som kan bli gitt, bruk tid på de vanskeligste og mest ubehagelige. Tren inn svar.

Under intervjuet

- Snakk enkelt og forståelig. Ordlegg deg slik at folk flest skjønner hva du mener.
- Ta initiativ til å få frem **ditt** budskap. Bruk gjerne personlige eksempler og egne erfaringer for å underbygge det. Forsøk å knytte eksemplene til målgruppens erfaringsverden.
- Ikke snakk i vei og svar på alt. Hold deg til budskapet ditt.

Ikke vær «flink pike»....

- Ikke godta alle premisser i spørsmålene du får. Still krav tilbake; hva mener du med det?
- Si stopp hvis du trenger en pause under intervjuet (hvis radio eller TV)
- Avtal gjennomlesning, eller be journalisten oppsummere hvordan han/hun har oppfattet det som ble sagt

Slik får du sagt hva du vil: Bygg broer

ABC-teknikken

- A: Adressere spørsmålet (Address)
- B: Bygg broer (Bridge)
- C: Kommuniser budskapet (Communicate)

Eksempler på snarveier til eget budskap

- Jeg forstår at det kan oppleves slik, men det vi er opptatt av er....
- Det er sant. Langt viktigere er det imidlertid at..
- Spørsmålet er ikke uberettiget, men det avgjørende er likevel at...
- I denne sammenhengen syns jeg det er viktigere å poengtere at...
- For å gi deg et fullstendig svar på spørsmålet, vil jeg...
- Ja, men det viktigste å huske på her er....
- Vi har vært innom mange ulike spørsmål. Jeg tror likevel vi kan sammenfatte det hele i tre punkter....

Viktige regler i Vær Varsom-plakaten

JOURNALISTENS PLIKTER Å:

- Klargjøre hvem han/hun representerer
- Klargjøre hva som er formålet med samtalen. Du skal vite om du blir intervjuet, eller bare skal gi bakgrunnsinfo
- Gjengi **meningsinnholdet** i det som brukes av intervjuobjektets uttalelser. Direkte sitater gjengis presist
- Sørge for at overskrifter, henvisninger, ingresser samt inn- og utannonseringer ikke går lengre enn det er dekning for
- Gi de som utsettes for sterke beskyldninger adgang til **samtidig tilsvarsrett**. Ikke vente til dagen etter
- Rette opp feil snarest
- Verne om sine kilder

Hvis vi har tid; tips til innlegg

IAKIH

Å bygge et land

Lærerne kjempet en lang, hard streik i 2022. I etterkant skrev Magnus Marsdal i Manifest Tidsskrift: «Det som står på spill i lærernes lønnskamp, er mer fundamentalt enn et tariffoppgjør og større enn kroner og øre».

**Kronikk av
Trond Hofvind**
forfatter,
pensjonist og
tidligere tillitsvalgt

Illustrasjon
Tone Lileng

Da Thorbjørn Jagland etablerte regjering i 1996, brukte han metaforen Det Norske Hus. Bildet utløste atskillig satire, men det kan enes om følgende: Når man bygger et land, en velferdsstat og et mangfoldig fellesskap, er utdanning en del av grunnmuren. Svikter denne, rakner demokrati, samhold, økonomi, levekår og livskvalitet. I vår høyteknologiske tid undervurderes lett at menneskene er samfunnets viktigste ressurs – med vår praktiske, teoretiske, etiske, estetiske, sosiale og kulturelle «utrustning». Et offentlig utdanningssystem, i strid mot ulikhet, er avgjørende for å videreformidle, videreføre og videreutvikle disse kvalitetene.

En annen hjørnestein i folkestyret er fagbevegelsen; og uten reell streikerett kasteres den. Demokrati redusert til to-årlig stemmerett og formell ytringsfrihet, uten aktive, folkelige organisasjoner, er anorektisk. Derfor var den velfortjente barnehage-seieren en oppmuntring for alle samfunnsbyggere. Å forsvare streikeretten er et demokratisk spørsmål.

Et nederlag for skolen og lærerne?

Kjell Magne Bondeviks mannskap fikk i 2002 fritt leide etter Arbeiderpartiets landsmøte. Med knapt flertall vedtok partiet å arbeide for at kommuner og fylkeskommuner skulle overta forhandlingsansvaret for lærerne. Daværende utdanningsminister Kristin Clemet var sentral i å drive fram den endelige beslutningen.

I 2003 vedtok regjeringen (Kristelig Folkeparti, Høyre og Venstre) å gjennomføre overføringen fra staten. Sammen med argumenter om sterkt lokaldemokrati, talte det at kommunene utbetalte lønn, eide skoleanleggene og hadde ansvar for det meste av lærernes arbeidsvilkår. Men for innflytelsesrike krefter var i tillegg spørsmålet om overføring åpenbart også bygget på andre ønsker for samfunnsutviklingen. Plassen tillater her bare å vise til framveksten av nyliberale anti-stat-holdninger.

Fremskrittspartiet var tilfreds, og et parti som Venstre hadde lenge ment at: «Dette måtte bety mer lokal lønnsdannelse og bedre mulighet for individuell vurde-

ring av lærernes lønn ...» (Helen Falch Fladmark (V), i Stortinget 2.3.2000). Og da vedtaket var gjort, berømmet KS-leder Halvdan Skard (A) regjeringen for å vise «handlekraft» (jf Fafo-notat 2019-02).

Kommuner og rådmenn presset på, og KS arbeidet tålmodig. Ved å fjerne statens grep om lønns- og arbeidsvilkår håpet de å «kommunalisere» lønnsnivået for grupper som ble ansett å tjene for godt. De «kommuneavhengige» lærerne utgjorde et irritasjonsmoment. Siden forløp det ikke så problemfritt som forventet. Streiken i 2022 var ikke den første. Lærerne streiket etter angrep på arbeidstidsordningene i 2006 og 2014; Unio i 2008, 2010 og 2012. Det er dekning for å konkludere at KS ikke har mestret forhandlingsansvaret for lærerne. Forhandlingsordningen må opp til bred debatt; parallelt med frontfagsmodellen. Det samme må realiteten i lærernes streikerett – etter vedtaket om tvungen lønnsnemnd i Stortinget 2.12.22 (mot stemmene til Rødt, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne).

Forhandlingsmåten er et samfunns spørsmål

Samtidig som kommunenes organisasjon tviholder på sin forhandlingsmakt, har den gang på gang motarbeidet nasjonal styring og sentrale retningslinjer for den offentlige fellesskolen. Nestleder i KS, Mette Gundersen (A), advarte landsmøtet i Ap i 2017 mot en nasjonal lærernorm på skolenivå. Hun mente at det vil begrense det lokale selvstyret. Heldigvis fulgte ikke landsmøtet KS' syn og gjorde et annet og mer konstruktivt vedtak enn Gundersen ønsket.

Lærernes fagforeninger er fag-foreninger og profesjonsfellesskap. Organisering av streikefellesskap har bidratt til profesjonsbevissthet. Og for profesjonen er kjernevirksomheten undervisning. Av den grunn ønsker lærerne en tydelig definisjon av undervisningsbegrepet. Men for slikt har det vært liten støtte å hente hos KS.

Lønnspolitikk for samhold eller splittelse?

KS har hele tiden ønsket en «fleksibel», lokal og individualisert lønnspolitikk. Kollektive, sentrale, forutsig-

Helt grunnleggende – hvorfor nettopp DEG?

I innsalget til avisen/bladet – og gjerne også som et kort avsnitt ganske tidlig i innlegget bør dette komme tydelig fram:

- Hvorfor skal noen lese hva akkurat DU har på hjertet?
Hvorfor er det nettopp DU som bør lyttes til? Trekk fram egne grunner til hvorfor du mener det du har på hjertet er viktig.

Avsenderens kompetanse på feltet er svært viktig for debattredaktørene – og for oss lesere.

Helt grunnleggende 2: Hvem skriver du for?

Hvem er målgruppen for innlegget ditt? Hvem vil du skal lese det.
Når du har landet målgruppe er det enklere å tilpasse form/innhold.

- Og husk; du kan ikke ha «alle som målgruppe».

Spørsmål du bør stille deg om målgruppen:

- Hva vet leserne om saken din fra før av? Hva vet de ikke?
- Hva bryr målgruppen din seg om? Hvordan ser deres verden ut? Vær relevant for disse leserne.
- Trenger leserne å bli overbevist, eller ønsker du å forsterke et allerede anerkjent poeng?
- Svarene kan si mye om hva du må forklare eller ikke.

Hold deg til en sak/ ett tema

Veldig få leser hele innlegget uansett. Hovedpoenget må komme fram i tittel og ingress

Ikke skriv alt om en sak selv om du er engasjert – et godt leserinnlegg handler om hovedpoenget.

1. Start med tittelen – fang lesernes oppmerksomhet

Start med å skrive **hovedtittel** – det disiplinerer. Bruk mye tid på tittelen.

Tittelen er lesernes inngangsdør til saken; skal vi lese eller ikke? Den må fortelle hva teksten handler om, få gjerne med det viktigste poenget i tittelen.

Spisset, konkret, fengende og beskrivende – det øker interessen – både hos redaktøren og leserne.

Bruk tittelen til å få fram **din** mening – unngå tematiske overskrifter.

Tittelen kan faktisk være ganske lang

2. Ta standpunktet i ingressen

- Ingressen må inneholde standpunktet ditt – og sørge for at folk har lyst til å lese videre. Men den bør ikke være over 2 – 3 setninger.
- Skriv med fallende viktighet; de viktigste poengene/meningene tidlig i teksten, det øker lesernes interesse for å undersøke nærmere hvorfor du mener dette.
- Ikke vær redd for å gjenta hovedpoenget ditt, det er bra å få slått dette fast flere ganger.

3. Del opp!

- Del lange tekster inn i avsnitt – og sett avsnittene i en logisk rekkefølge for leseren.
- Hvert avsnitt bør ha en egen mellomtittel og et tydelig hovedpoeng. Mellomtitler hjelper leserne til å navigere – velge og velge bort. Den bør være beskrivende for det du skal si i avsnittet under.
- Ikke skriv ett ord mer enn du må

4. Etabler problemet før du lanserer løsningen

- For å kunne overbevise noen om en sak, må leseren forstå hva som er problemet. **Vi** vet hvor skoen trykker – det vet ofte ikke leseren. Bruk plass på å beskrive problemet før du foreslår løsninger.

5. Skriv klart og enkelt – for naboen!

- Husk at de aller fleste som leser dette vet mye mindre om temaet enn du gjør.
- Tenk at du skal overbevise naboen! Kom med dine beste argumenter, men gjør det ikke altfor komplisert. Vær bevisst nøkkelordene
- Møt innvendinger som er kommet eller som du tror vil komme – ikke mye, men noen setninger fungerer.
- Stammespråk og vanskelige ord skaper irritasjon, leseren kan også føle seg litt dum.

6. Pek på en motstander

- Konflikter pirrer – har du en konkret motstander å peke på (parti, politiker, administrasjon mm) er det smart å utfordre/vinkle på denne.
- Finn overlappen til partiene du vil overbevise eller utfordre. (hvis politikerne er målgruppe) Vis til deres retorikk og løfter. Hva er vi enige om? (Eks: Høyre; kunnskap, kompetanse, AP; enhets/likhetsskolen)

7. Vær aktuell – tenk på timingen

- Mediene vil ha aktualitet og nyhetsknagg. Tema i dag, men ikke i morgen. Ta tak i sentrale saker (se utdanningsnytt og udf.no), sesongene kan også utnyttes (jul, sommer, skolestart, barnehagestart, russetid, opptakstid, eksamenstid, statsbudsjett, kommunebudsjett etc)
- Utnytt lavsesongene (jul, påske, sommerferie)

8. Svarinnlegg? Ikke bruk mye plass på motstanderen

- Ikke kast bort den dyrebare plassen du har fått tildelt på å gjenta store deler av motpartens argumenter. En setning er nok. Svarinnlegg må som oftest være korte.

9. Skriv praksisnært og bruk eksempler.

- Greit med litt "forskning viser", men erfaringer fra et langt liv i profesjonen trumfer alt.
- Bruk eksempler, gjerne eksempler som skaper bilder i hodet til lesere som ikke kjenner din virkelighet.
- Vis helst hva som skal, hva som fungerer – pek på løsninger

10. Vis engasjement og følelser

- Det er vanskelig å skape engasjement uten å vise engasjement. Vær gjerne personlig.
- Vis følelser – men ikke dyng på med adjektiver.
- Husk: Ingen bryr seg om lærerne – men de aller fleste er opptatt av barn og elever og lærerne som et MIDDEL, ikke et MÅL i seg selv. Smart å tenke på når du skal velge subjekt i setningene.

11. Ha en konklusjon

- Siste avsnitt bør inneholde en konklusjon – gjerne litt spisset, med en «punchline». Hvordan kan situasjonen bedres? Kan leseren oppfordres til å engasjere seg?